

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

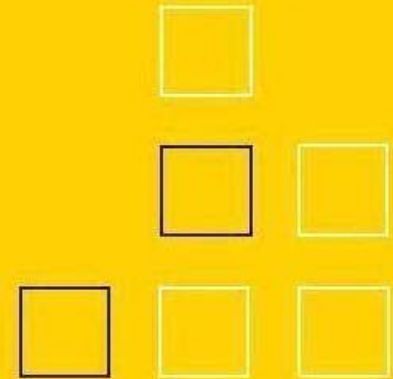
РЕФОРМА МІСЦЕВИХ
БЮДЖЕТІВ

Фінансово-економічний форум:

«Форми та механізми бюджетної підтримки розвитку житлово-комунальної інфраструктури»

м. Київ

6 червня 2008 року

**«Форми та механізми бюджетної підтримки розвитку
житлово-комунальної інфраструктури»**

Фінансово-економічний форум

6 червня 2008 року

Місце проведення:

м. Київ, вул. Володимирська, 55, Великий конференц-зал НАН України, 3 поверх

9.00-10.00	Реєстрація учасників
10.00-10.30	Привітання учасників <i>Сара Вайнс</i> – директор Офісу економічного зростання Місії АМР США в Україні, Молдові і Білорусі Вступне слово: Розвиток житлово-комунальної інфраструктури: проблеми та перспективи <i>Олексій Кучеренко</i> – Міністр з питань житлово-комунального господарства Мета та завдання Фінансово-економічного форуму «Форми та механізм бюджетної підтримки розвитку житлово-комунальної інфраструктури» <i>Ірина Щербина</i> – генеральний директор Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень
А. Фінансові механізми стимулювання розвитку житлово-комунальної інфраструктури	
10.30-10.50	Удосконалення тарифної політики як один з фінансових механізмів розвитку ЖКГ <i>Анатолій Максюта</i> – перший заступник Міністра економіки України
10.50-11.10	Підвищення ефективності методів бюджетної підтримки житлово-комунального господарства на місцевому рівні <i>Валерій Баранов</i> – народний депутат України, заступник Голови Комітету Верховної Ради України з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства
11.10-11.40	Обговорення

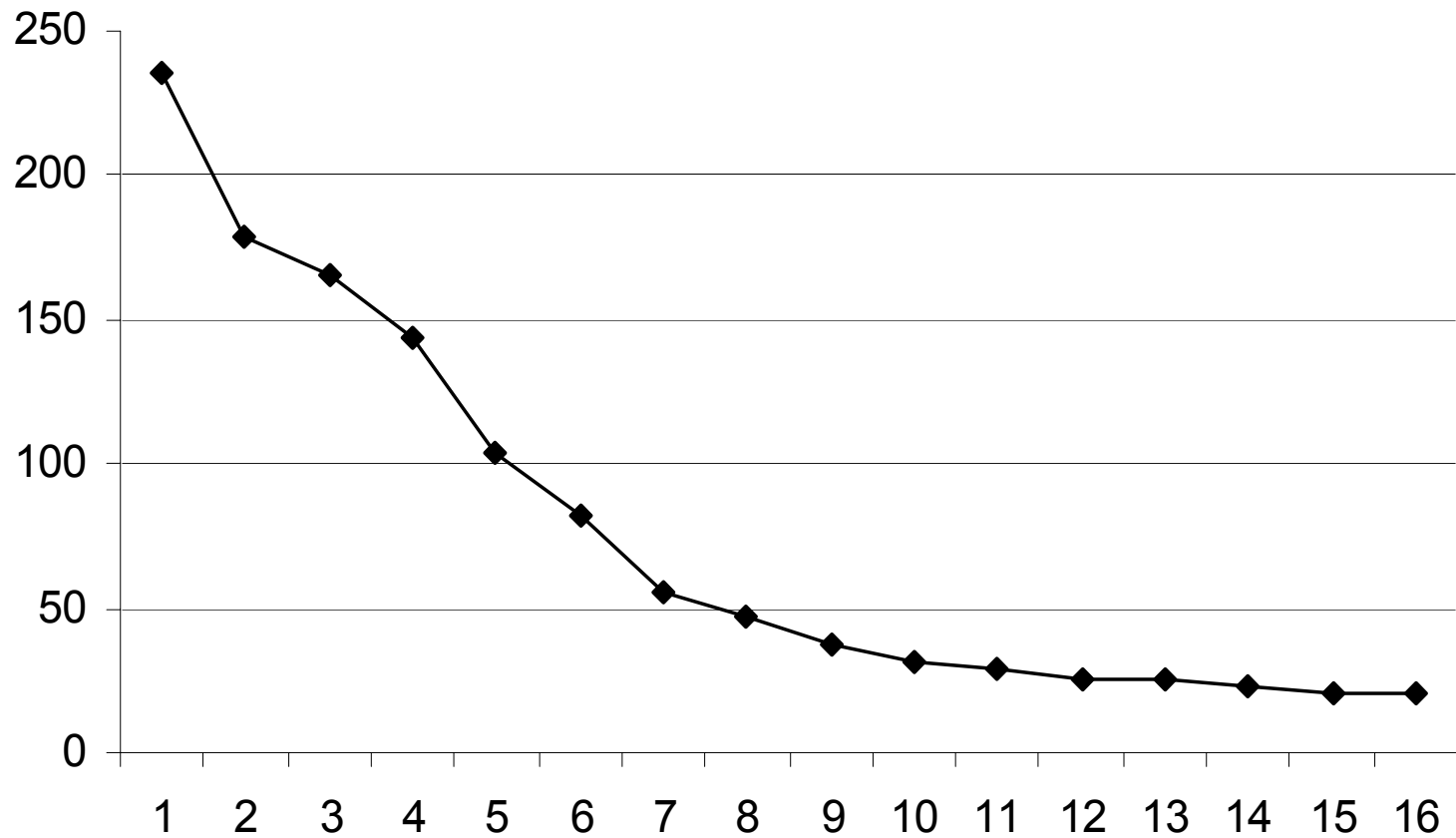
11.40-11.50	Брифінг
11.50-12.20	Перерва на каву
Б. Бюджетна підтримка житлово-комунального господарства в контексті проведення в Україні бюджетної реформи	
12.20-12.40	Бюджетна підтримка як елемент запровадження приватно-публічного партнерства у сфері житлово-комунального господарства <i>Ірина Запатріна</i> – заступник Міністра з питань житлово-комунального господарства
12.40-12.55	Бюджетна підтримка житлово-комунального господарства у 2009-2010 роках з огляду на проведення бюджетної реформи <i>Анатолій Мярковський</i> – заступник Міністра фінансів України
12.55- 13.05	Житлова проблема в Україні: сучасний стан та можливості розв’язання <i>Олена Макарова</i> – доктор економічних наук, заступник директора Інституту демографії та соціальних досліджень НАН України
13.05-13.15	Форми та механізми бюджетної підтримки енергоефективності в будівлях України <i>Анатолій Конець</i> – виконавчий директор Асоціації "Енергоефективні міста України", м. Львів
13.15-13.25	Підвищення ефективності бюджетної підтримки житлово-комунального господарства <i>Ірина Щербина</i> – генеральний директор Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень
13.25-13.45	Обговорення
13.45-14.00	Підведення підсумків, завершення роботи Фінансово-економічного форуму

Житлова проблема в Україні: сучасний стан та МОЖЛИВОСТІ розв'язання

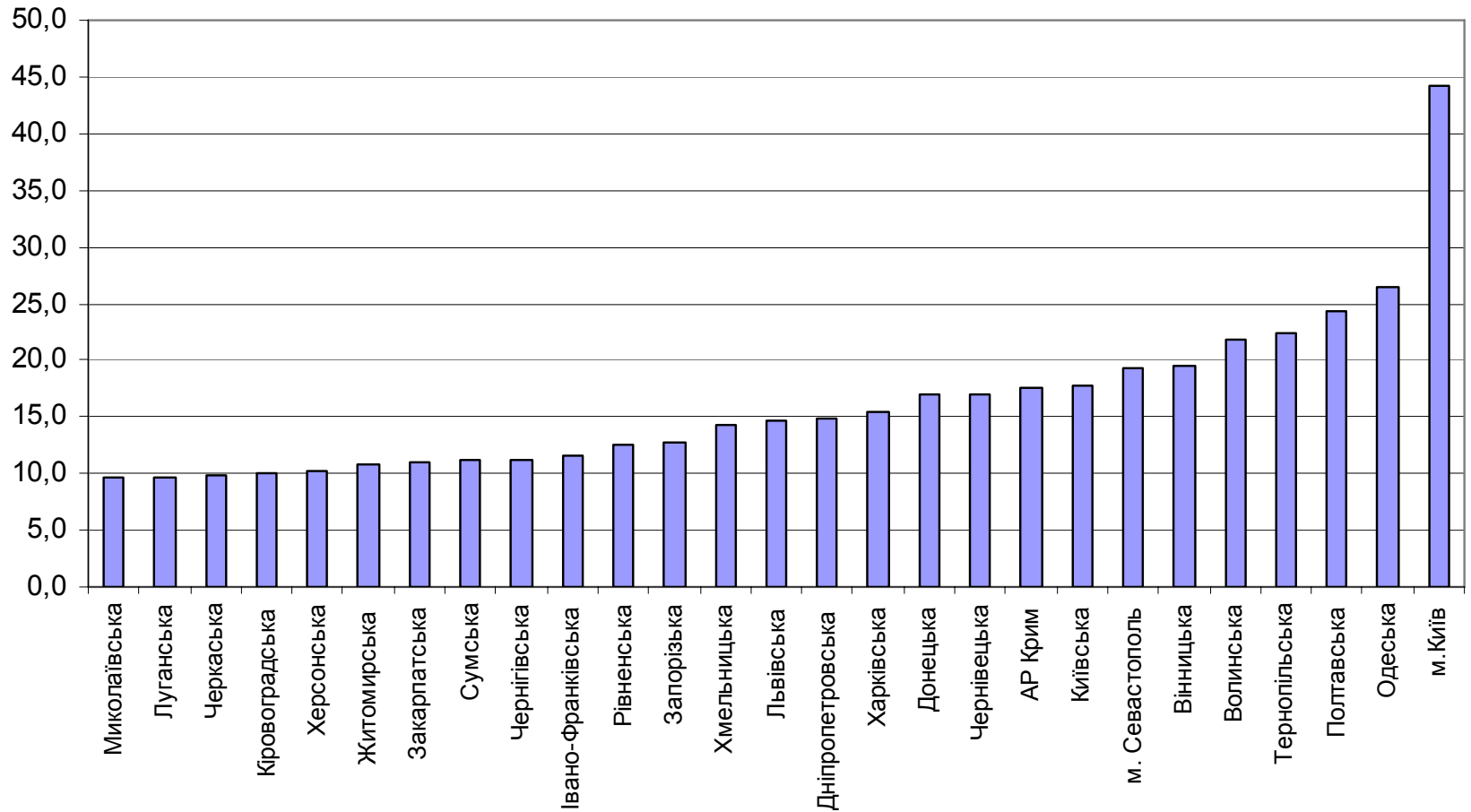
О.В. Макарова

**Інститут демографії та соціальних
досліджень НАН України**

Кількість сімей та однаків, які одержали житло протягом року, тис.

Індекс доступності 3-кімнатної квартири за грошовим доходом (в обласних центрах, м.Київ, м.Севастополь)

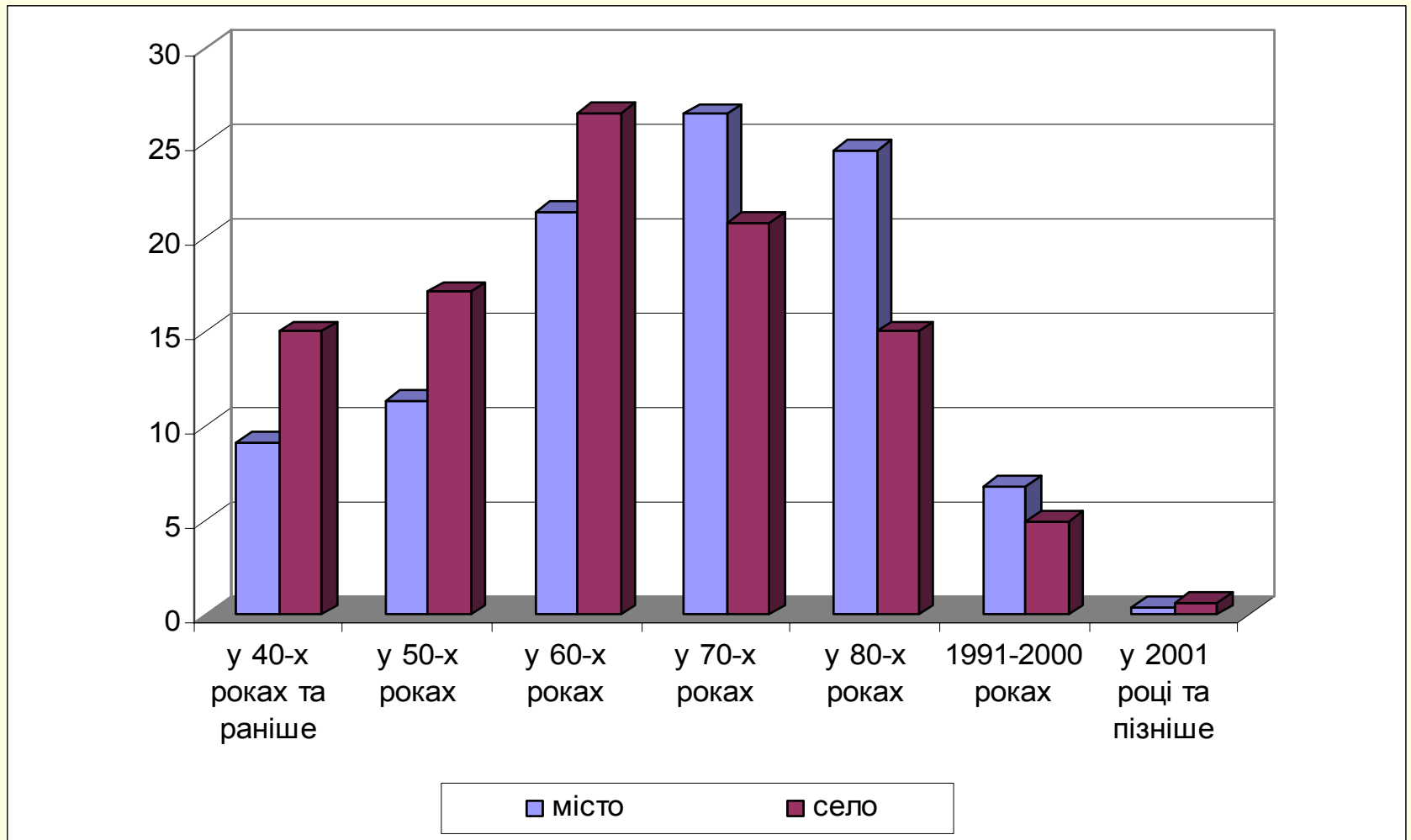
Забезпеченість житлом домогосподарств України, 2006 р.

	Всі домо господарства	Домогосподарства без дітей	Домогосподарства з дітьми
Кількість кімнат У розрахунку на 1 особу	0,98	1,6	0,7
Кількість кв. метрів житлової площі у розрахунку на 1 особу	15,0	23,6	11,4

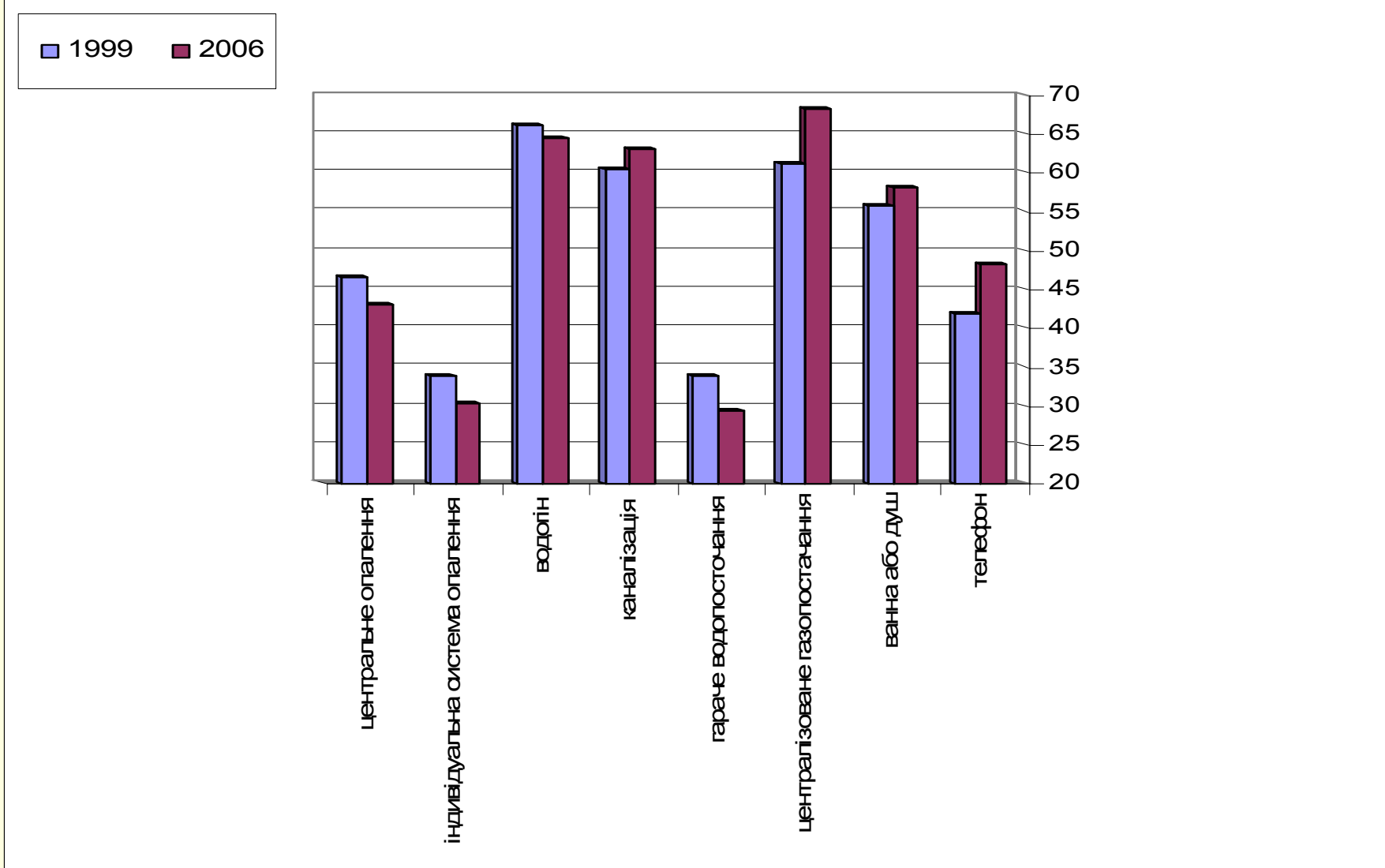
Міжнародний стандарт якості житла

- на кожного жителя має припадати не менш як 30 кв.м площі житла;
- кожному домогосподарству необхідно мати власне житло традиційного типу;
- кожний член домогосподарства
нуждається в одній кімнаті, та ще як мінімум дві призначені для спільного перебування

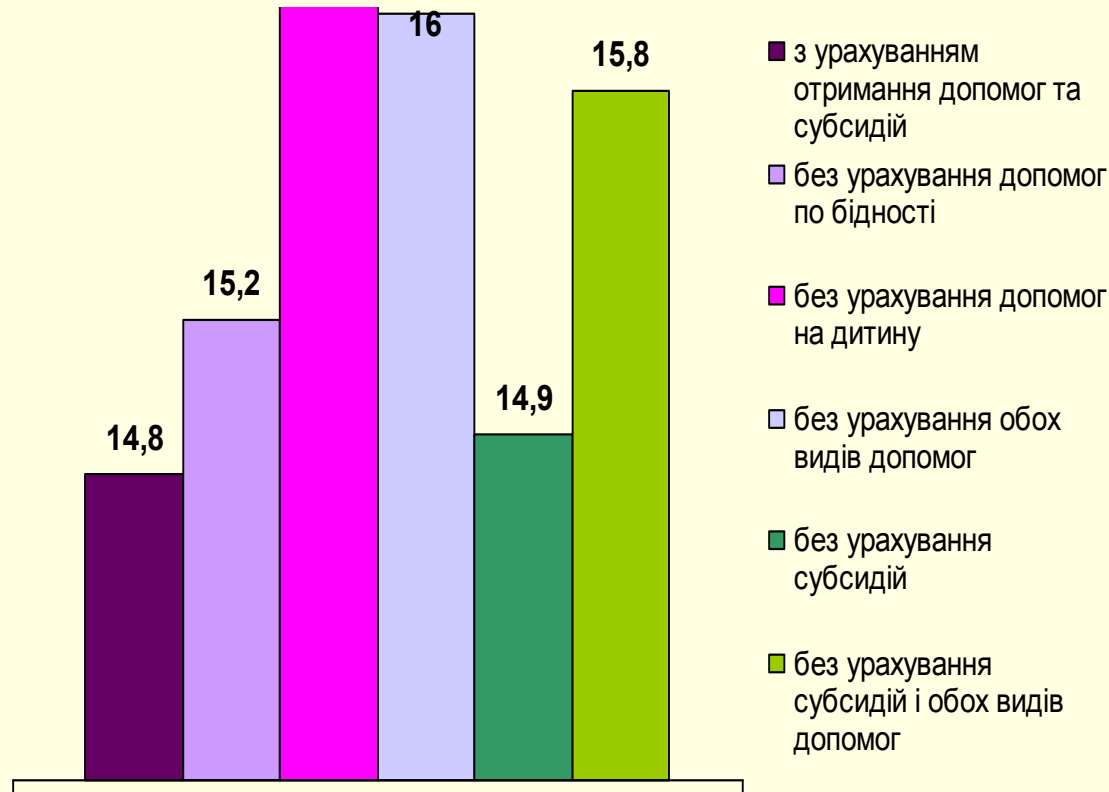
Розподіл домогосподарств країни за періодом будівництва їх житла, 2006,%

Обладнання житла домогосподарств зручностями, %

Вплив субсидій та допомог на рівень злиденності, 2006 р.

Соціальні пріоритети житлової політики

- Створення умов для реалізації громадянами України свого права на гідні умови проживання. Житлова проблема не має бути гальмом для демографічного розвитку України;
- Сприяння створенню ринкових механізмів, які б здатні були забезпечити доступність житла та житлових послуг громадян у відповідності до їх платоспроможного попиту;
- Протидія спекуляціям на ринку житла, які призводять до необґрунтованого зростання цін на ринку житла, нецільового та неефективного використання житлового фонду.
- Забезпечення тимчасовим житлом осіб, які позбулися житла з незалежних від них причин (стихійні лиха, екологічні катастрофи, військові конфлікти тощо);
- Забезпечення захисту соціально вразливих категорій населення (інвалідів, сімей, які виховують дітей-інвалідів, дітей-сиріт) в житловій сфері, забезпечення їх соціальним житлом, гарантування їм житлових умов у відповідності з соціальними стандартами;
- Забезпечення державної підтримки в отриманні житла фахівцям, у яких відчувається дефіцит на певних територіях
- Забезпечення стандартів безпеки для здоров'я та життя громадян та якості продукції та послуг у житловій сфері.

Форми та механізми бюджетної підтримки розвитку
житлово-комунальної інфраструктури

***Форми та механізми бюджетної
підтримки енергоефективності
в будівлях України***

Анатолій КОПЕЦЬ

*Виконавчий директор
асоціації “Енергоефективні міста України”*

06 червня 2008р, м. Київ

Асоціація

“Енергоефективні міста України”

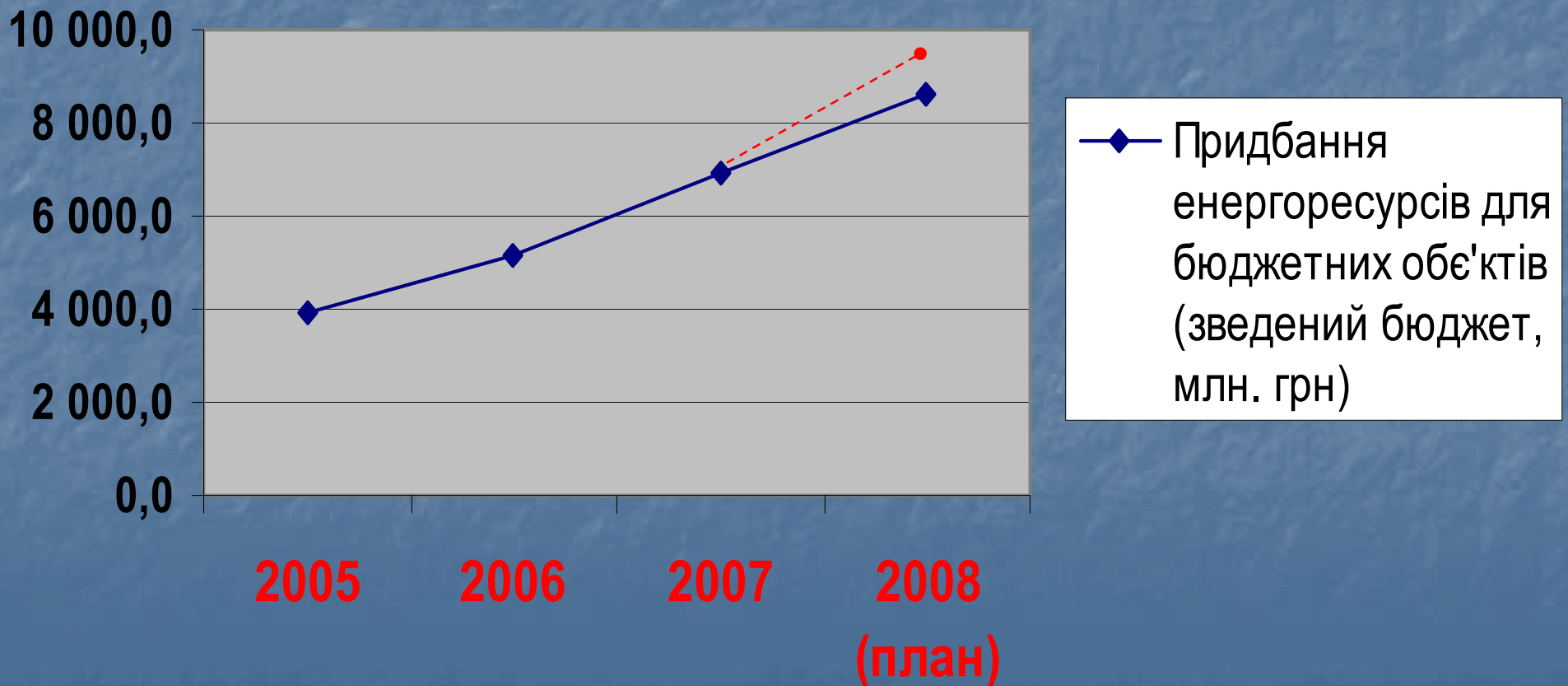
- Постала у 2007 р. з ініціативи Бердянська, Кам'янця-Подільського, Львова і Славутича при підтримці МінЖКГ, НАЕР, Європейської асоціації муніципалітетів “Енерджі-Сіте”
- **Цілі:** сталий енергетичний розвиток міст, енергетична безпека, якісні енергетичні послуги, запобігання змінам клімату.
- **Інструменти:** комунікація, інформаційні матеріали, партнерства, проекти.
- **Пріоритети:** ефективне використання енергії на стороні споживача, використання відновлюваних джерел енергії.

Будівлі – основний сегмент поглинання видобутих енергоресурсів

- **СТВОРЕННЯ КОМФОРТНИХ УМОВ У МІСЦЯХ ТРИВАЛОГО ПЕРЕБУВАННЯ ЛЮДЕЙ (будівлі)** **40%**
- **ВИРОБНИЦТВО ТОВАРІВ ДЛЯ СПОЖИВАННЯ (харчові продукти, житло, одяг, засоби транспорту)** **27%**
- **ПЕРЕМІЩЕННЯ ОСІБ І ТОВАРІВ У ПРОСТОРИ (залізничний, автомобільний, авіаційний транспорт)** **30%**
- **КОМУНІКАЦІЯ, НАУКА, ІНШЕ (Інтернет, телефон, телебачення, наука, медицина)** **3%**

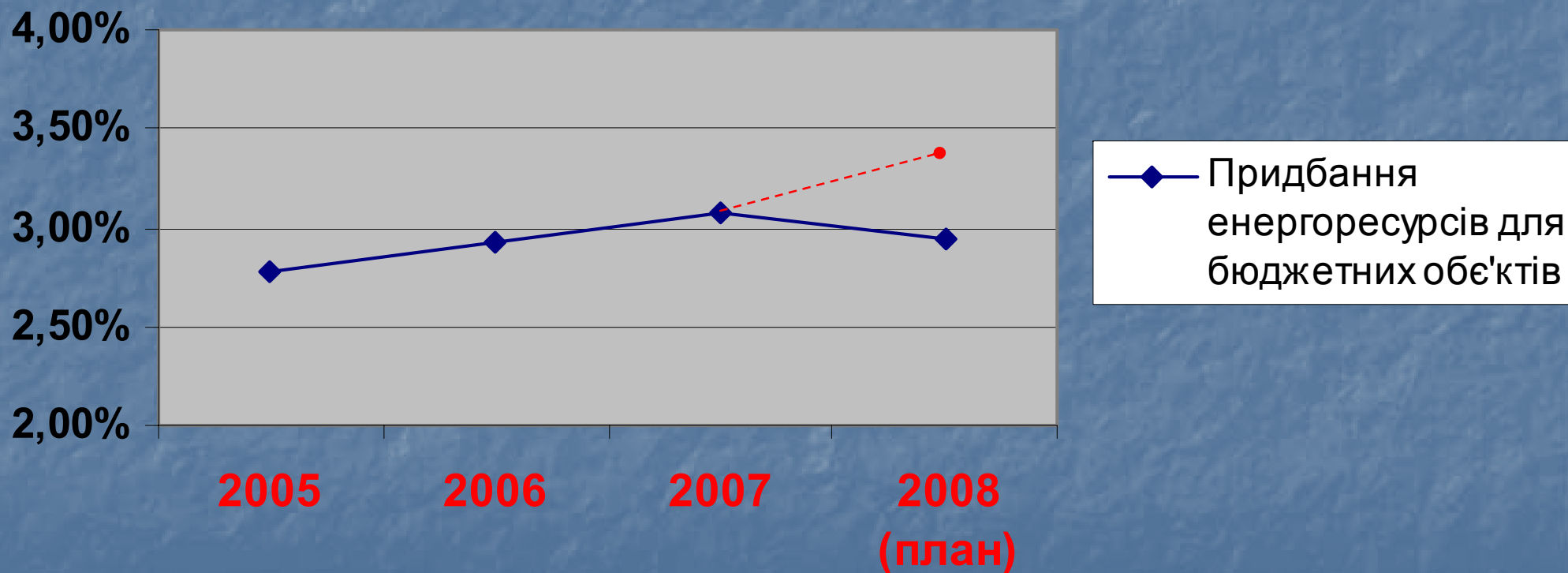
Будівлі – зростаючий сегмент поглинання коштів бюджету та домогосподарств

Придбання енергоресурсів для бюджетних об'єктів
(зведений бюджет, млн. грн)

Будівлі – зростаючий сегмент поглинання коштів бюджету та домогосподарств

Придбання енергоресурсів для бюджетних об'єктів, у % до зведеного бюджету

Місцева влада – ключовий гравець у сфері енергетики

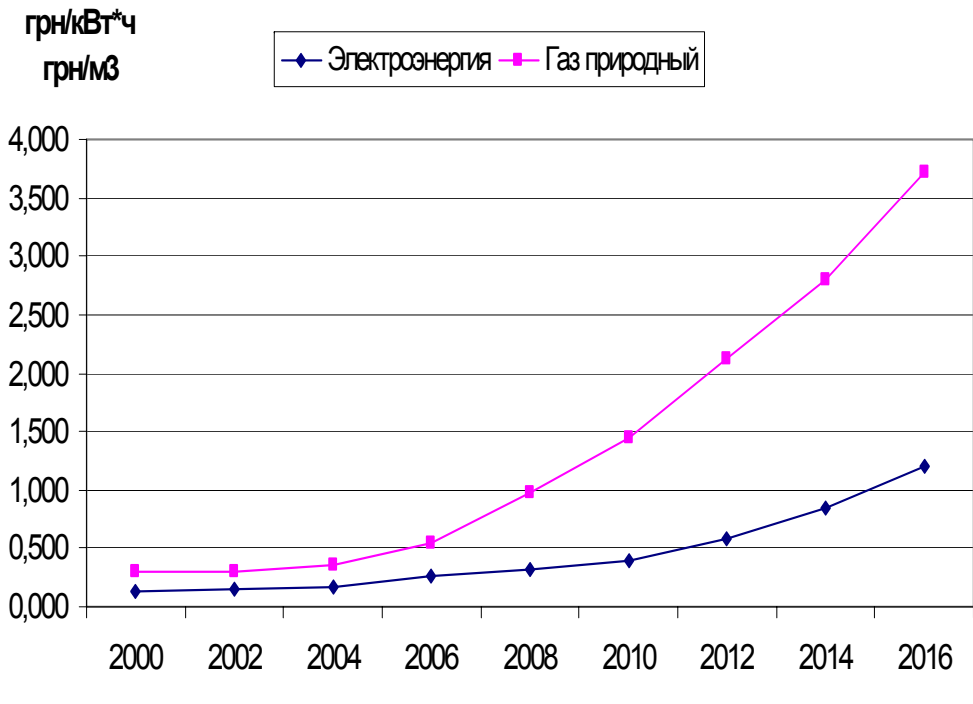
- **75%** видобутих або імпортованих енергоресурсів споживається на територіях населених пунктів
- Місцевий бюджет є одним з найбільших покупців енергії в межах своєї території
- Значна частина енергетичних мереж, доріг та енергогенеруючих потужностей у місті є власністю міської громади

Загрози стабільності місцевої енергетики та бюджетів споживачів

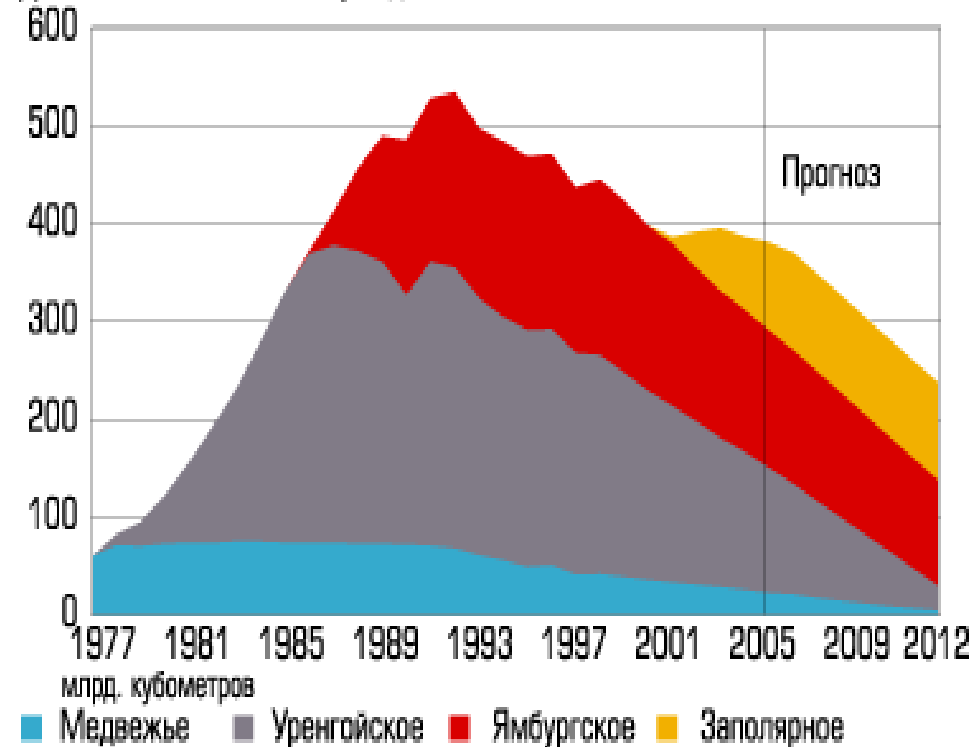
- Ріст цін на традиційні енергоресурси у світі та на Україні
- Зростання обсягів споживання енергоресурсів у будівлях
- Критичний стан будівель та систем електро-, газо-, водо-, теплопостачання
- Низька поінформованість власників будівель у питаннях енергоефективності

Прогноз зростання цін та спадання видобутку газу

Прогноз роста тарифов на электроэнергию и природный газ в период 2000-2016 гг.

Добыча на базовых месторождениях

Довгостроковий прогноз зростання цін на енергоресурси

Очікуване зростання цін на окремі види енергоресурсів до до 2016 року:

- *на електричну енергію – **250%***
- *па природний газ – **560%***
- *на теплову енергію – **480%***

*Очікуване збільшення бюджетних асигнувань на забезпечення енергетичних потреб бюджетної сфери (шкіл, дошкільних закладів, лікарень) від 2009 до 2016 року - **550%**.*

Потенціал заощадження енергоресурсів у будівлях

УКРАЇНА:

1. Проект енергетична модернізація житлових будинків Ужгорода (IWU, Дармштадт, 2003), оцінка заощаджень теплової енергії від утеплення вікон, стін, ориш, підвалів: 36% - 64%
2. Енергетичне обстеження дитсадка №20, м.Суми (КАРЕ, Польща, 2007), оцінка заощаджень енергії від комплексної модернізації: 77%

Обсяги заощаджень коштів у модернізованих будівлях Польщі

плата за енергію

12% суми рахунків

18% суми рахунків

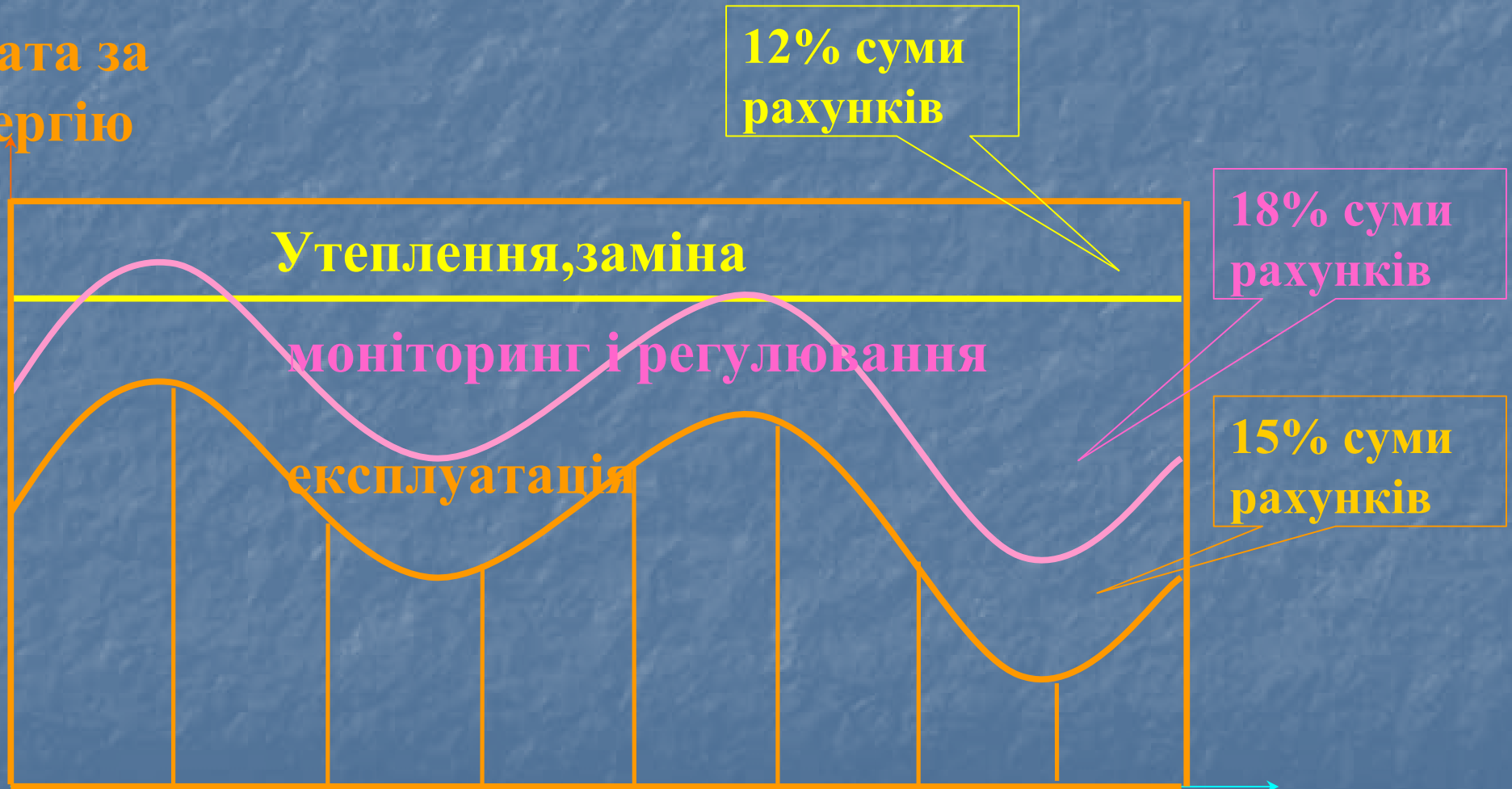
15% суми рахунків

Утеплення, заміна

моніторинг і регулювання

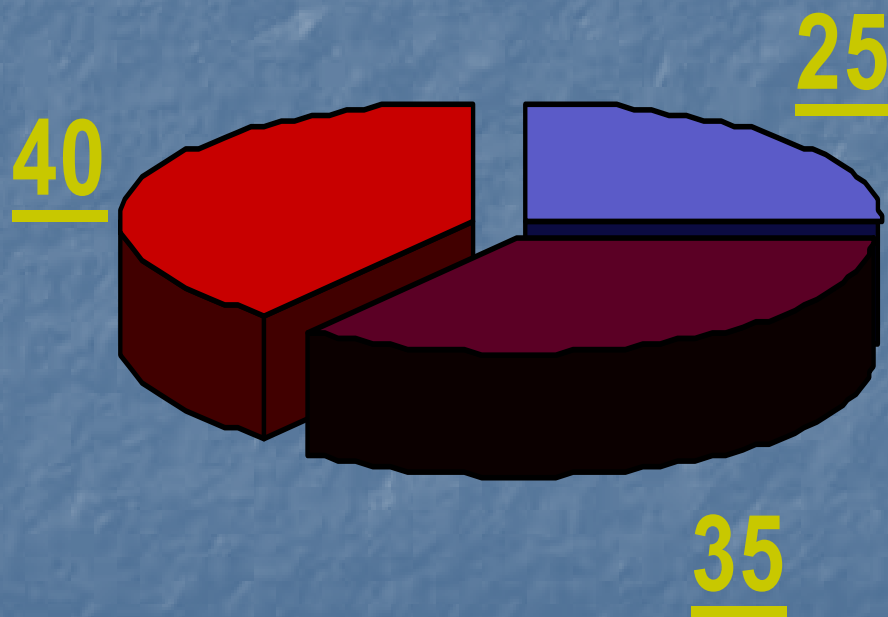
експлуатація

0 3 6 9 12 15 18 21 24 години в добі

Структура заощаджень у модернізованих будівлях

Структура заощаджень у модернізованих будівлях Польщі (у %), проекти REUS Polska

- удосконалення будівлі та енергосистем
- експлуатація та наладка систем і обладнання
- управління енергетичними процесами (моніторинг і регулювання)

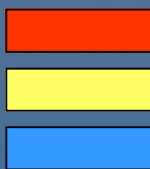
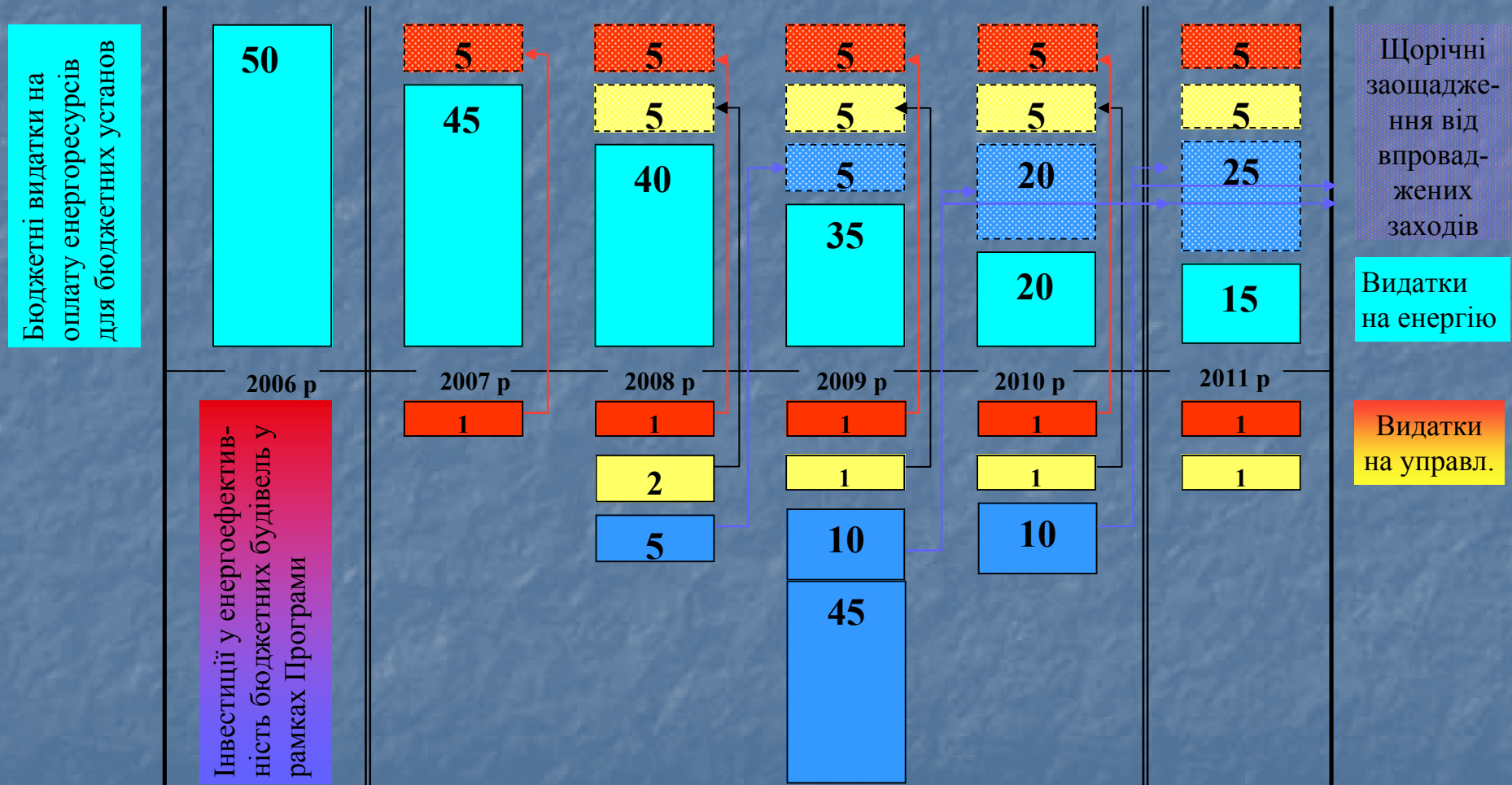
Тактика вирішення проблем енергоефективності для будівель

Ближній пріоритет: Вирішення проблем енергоефективності для бюджетних будівель (розвиток організаційно- управлінського потенціалу органів влади, освоєння інформаційних та фінансових інструментів, обрахунок, акумулювання та цільове використання заощаджень бюджету від реалізації енергоефективних ініціатив).

Дальній пріоритет: Вирішення проблем енергоефективності для житлових будинків (створення мотивованого та фінансово спроможного власника житлового будинку, страхування ризиків, розвиток фінансових інструментів).

Модель самофінансування програми модернізації будівель

Схема фінансування Програми енергоефективності для бюджетних будівель м. Львова за рахунок заощаджень на 2007-2010 роки, млн.грн

- Енергоменеджмент (облік, маркування, нормування, регулювання, контроль)
- Енергоефективна експлуатація (навчання, догляд, поточні ремонти)
- Енергоефективна реконструкція (експертиза, проектування, виконання)

Перші практичні результати

- **Затрати на впровадження системи моніторингу та нормування обсягів використання енергоресурсів кожного виду у 499 будівлях м.Львова - **67 тисяч гривень****
- **Обсяг заощадження коштів на придбання енергоресурсів за 9 місяців розбудови системи управління енерговикористанням у бюджетних будівлях у 2007 р. склала – **2 млн 406 тисяч гривень****

Як це працює у масштабах держави

	Зведений бюджет		Місцеві бюджети	
Загальна сума видатків	226 054 368 139	100,00%	104 853 221 659	100,00%
Придбання енергоресурсів для бюджетних об'єктів, у т.ч.	6 237 078 196	2,76%	4 262 031 231	4,06%
<i>Оплата теплопостачання</i>	2 434 479 199	1,08%	1 892 033 308	1,80%
<i>Оплата водопостачання і водовідведення</i>	630 670 331	0,28%	433 919 705	0,41%
<i>Оплата електроенергії</i>	1 772 928 298	0,78%	963 621 978	0,92%
<i>Оплата природного газу</i>	858 529 391	0,38%	582 406 526	0,56%
<i>Оплата інших енергоносіїв</i>	540 470 976	0,24%	390 049 712	0,37%

Як це працює у масштабах держави

Очікувані заощадження від впровадження заходів:

ЗВЕДЕНИЙ БЮДЖЕТ

МІСЦЕВИЙ БЮДЖЕТ

енергомоніторингу і нормування у бюджетних об'єктах (4%)	249 483 128		170 481 249	
закупівля обладнання, регулювання у об'єктах (16%)	997 932 512		681 924 997	
енергоефективної експлуатації бюджетних об'єктів (10%)	623 707 820		426 203 123	
РАЗОМ	1 871 123 459	0,83%	1 278 609 369	1,22%

Малозатратний сценарій впровадження іновацій (2007)

Очікувані заощадження від впровадження заходів:

**ЗВЕДЕНИЙ
БЮДЖЕТ**

**МІСЦЕВИЙ
БЮДЖЕТ**

енергомоніторингу і нормування у бюджетних об'єктах (4%)	249 483 128		170 481 249	
закупівля обладнання, регулювання у об'єктах (16%)	997 932 512		681 924 997	
енергоефективної експлуатації бюджетних об'єктів (10%)	623 707 820		426 203 123	
РАЗОМ	1 871 123 459	0,83%	1 278 609 369	1,22%

Сценарій активного впровадження іновацій (2007)

Очікувані заощадження від впровадження заходів:

	ЗВЕДЕНИЙ БЮДЖЕТ		МІСЦЕВИЙ БЮДЖЕТ	
енергомоніторинг і нормування у бюджетних об'єктах (5%)	311 853 909		340 962 498	
закупівля обладнання та регулювання у об'єктах (20%)	1 247 415 639		852 406 246	
Енергоефективна експлуатація об'єктів (15%)	935 561 729		511 443 747	
енергоефективної реконструкція (25%)	1 559 269 549		1 065 507 807	
РАЗОМ (65%)	4 054 100 828	1,79%	2 770 320 300	2,64%

Висновок

**НАЗРІЛА ПОТРЕБА У ЗМІНІ ПРІОРИТЕТІВ
МІСЦЕВОЇ ТА ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО
ФІНАНСУВАННЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ
БУДІВЕЛЬ В УКРАЇНІ -**

**-ЗАМІСТЬ ПРЯМОГО ФІНАНСУВАННЯ
ЕНЕРГООЩАДНИХ ЗАХОДІВ ПОТРІБНІ:**

- (1) УДОСКОНАЛЕННЯ БЮДЖЕТНИХ ПРОЦЕДУР,**
- (2) ФІНАНСУВАННЯ РОЗВИТКУ ІНСТИТУЦІЙНОЇ
СПРОМОЖНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОЇ ТА
ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ЩОДО УПРАВЛІННЯ
СПОЖИВАННЯМ ЕНЕРГОРЕСУРСІВ**

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

Анатолій КОПЕЦЬ

*Виконавчий директор
асоціації “Енергоефективні міста України”*

Тел./факс. (+38032) 2612614

akopets@enefcities.org.ua

www.enefcities.org.ua

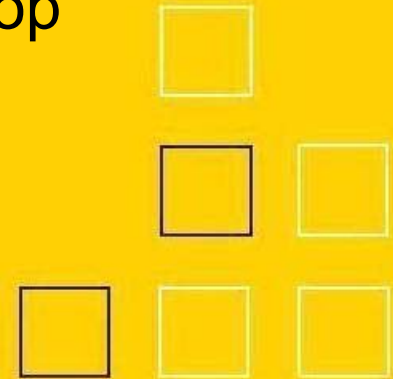
USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

РЕФОРМА МІСЦЕВИХ
БЮДЖЕТІВ

Підвищення ефективності бюджетної підтримки житлово- комунального господарства

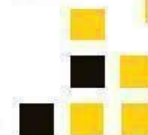
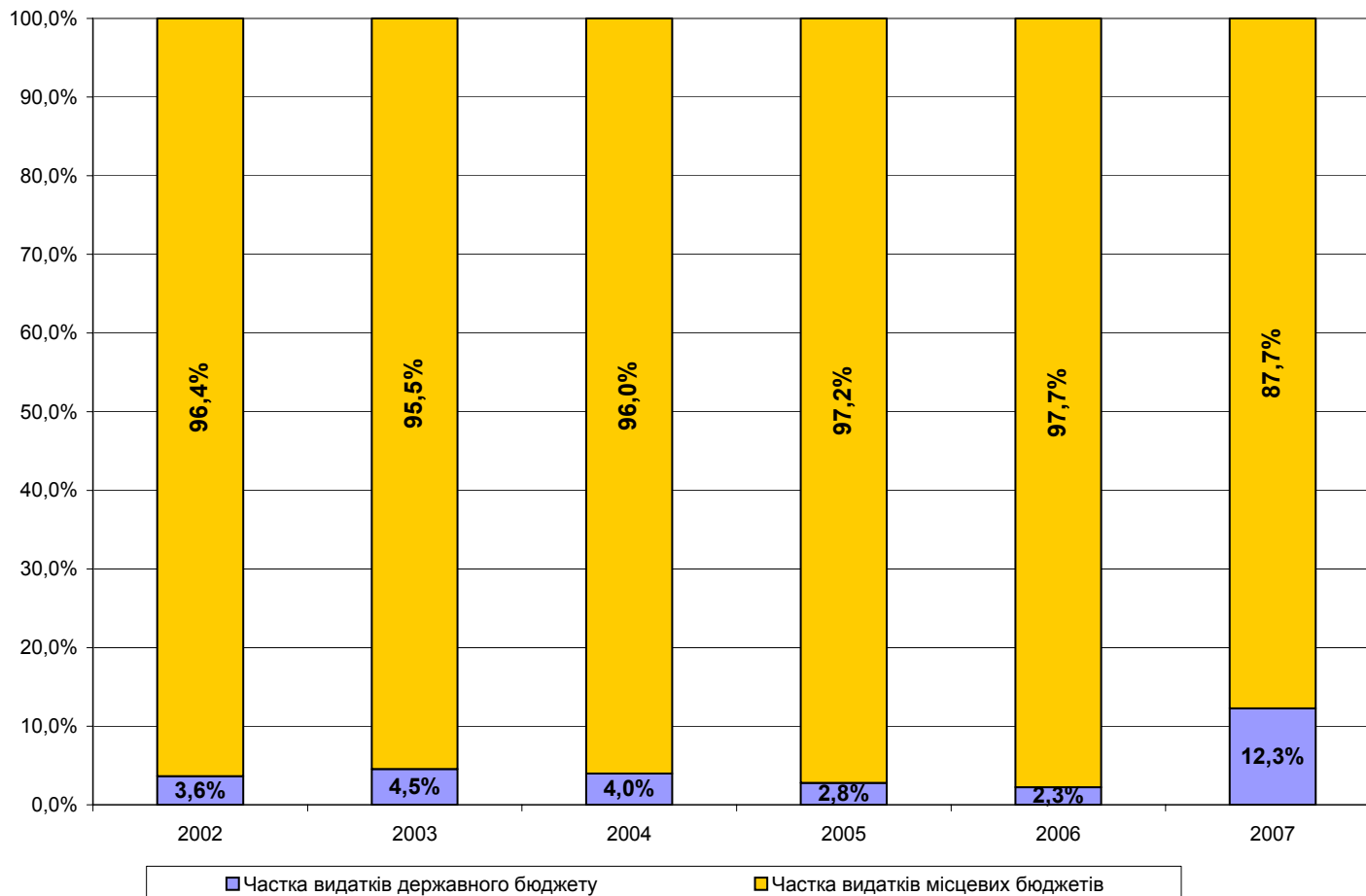
Ірина Щербина – генеральний директор
Інституту бюджету та соціально-
економічних досліджень

*м. Київ
2008 рік*

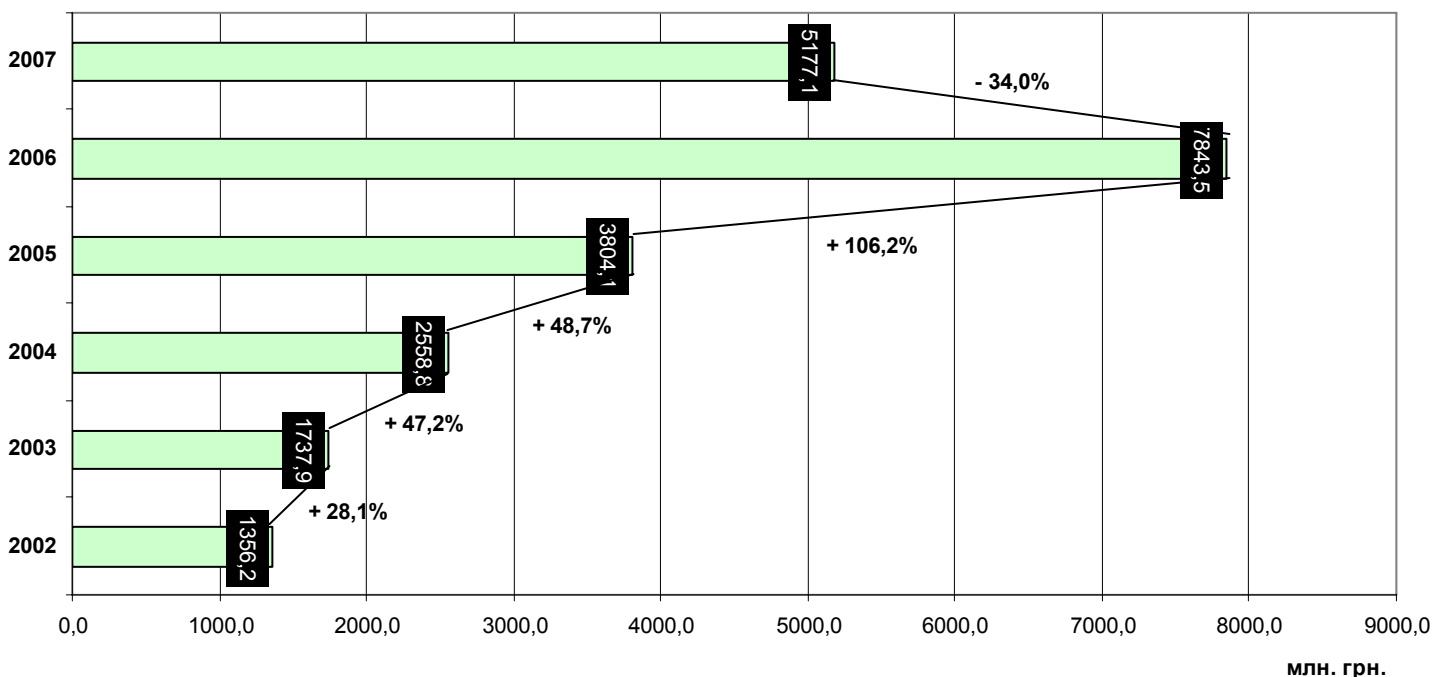

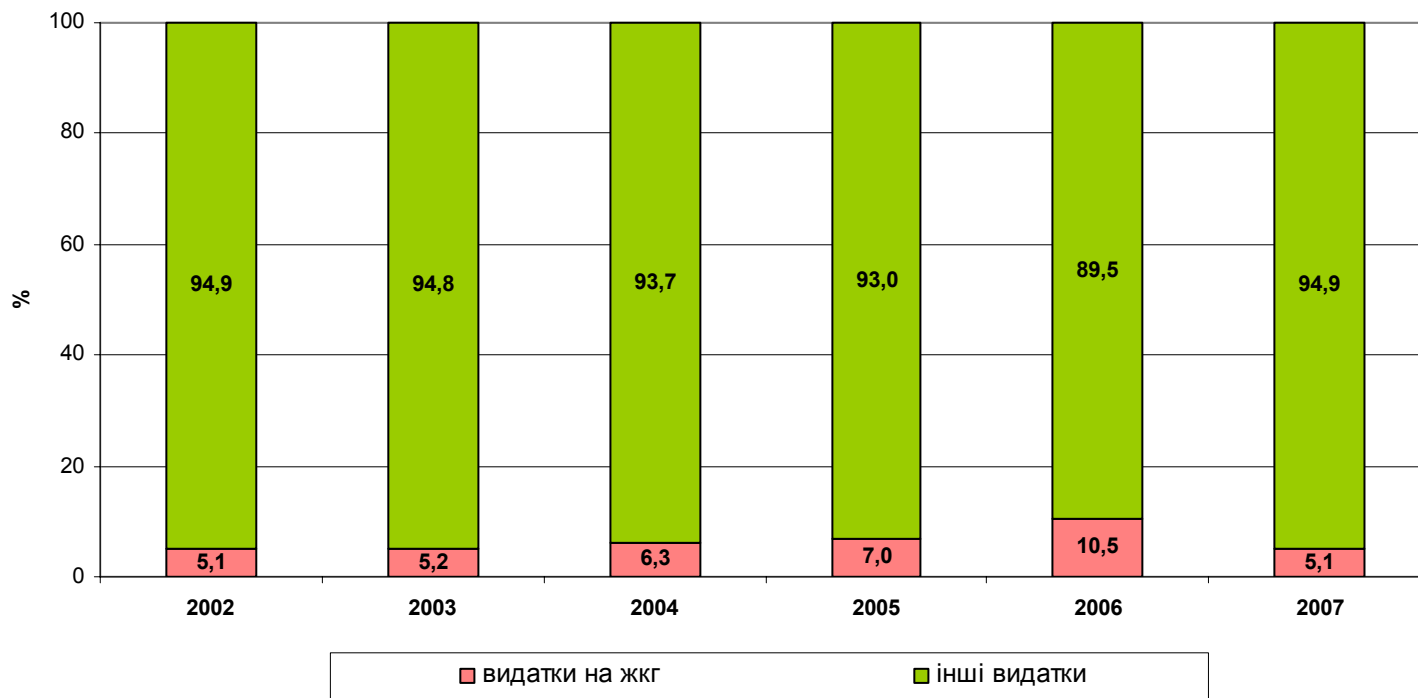
Структура видатків зведеного бюджету на ЖКГ за 2002-2007 роки

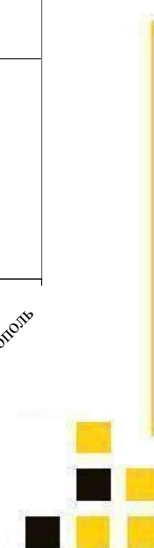
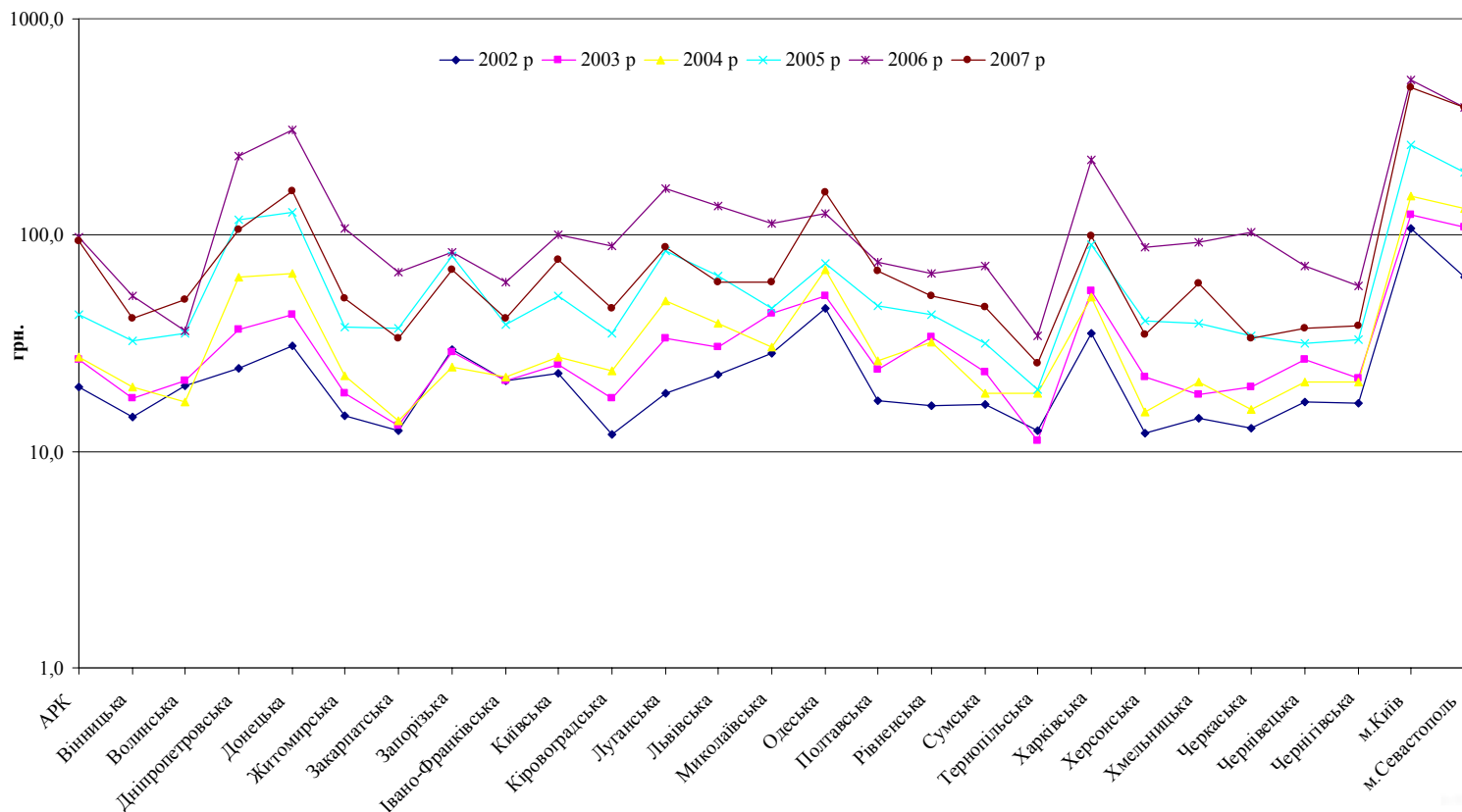
Видатки місцевих бюджетів на ЖКГ за 2002-2007 роки

Частка видатків на ЖКГ в загальній структурі видатків місцевих бюджетів за 2002-2007 роки

Загальний обсяг видатків місцевих бюджетів на житлово-комунальне господарство у розрахунку на одну людину за 2002-2007 роки

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

РЕФОРМА МІСЦЕВИХ
БЮДЖЕТІВ

Чи є бюджет основним джерелом підвищення рівня умов проживання населення?

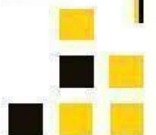

Зв'язок видатків на жкг із рівнем умов проживання населення

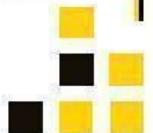
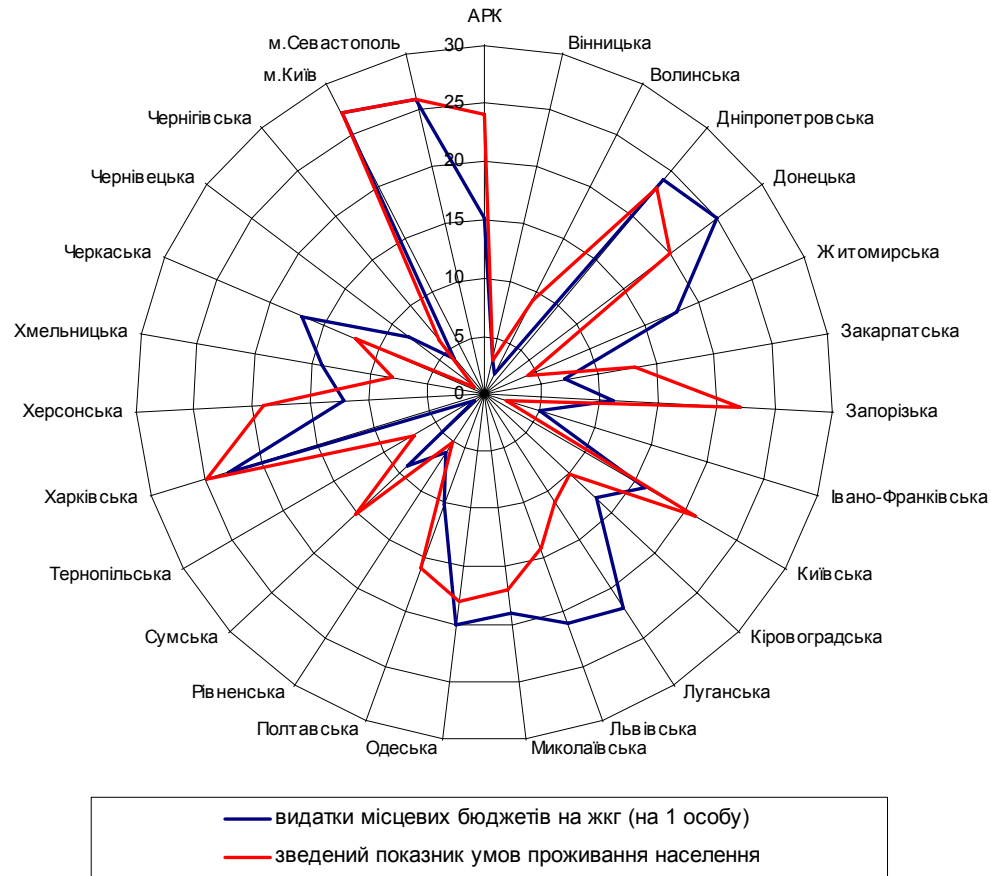
Методика:

- Розрахунок зведеного показника умов проживання населення на основі даних частки житла обладнаного водогоном, центральним опаленням, каналізацією та газом у міській та сільській місцевості
- Оцінка ваги кожного компонента зведеного показника
- Врахування кількості сільського та міського населення в регіоні
- Ранжування показників фінансування жкг та умов проживання населення

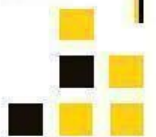
Результати оцінки умов проживання населення та видатків місцевих бюджетів на ЖКГ

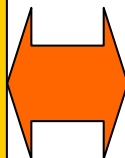
Висновки:

1. Бюджет є основним джерелом забезпечення гідних умов проживання населення
2. Спостерігається значна регіональна диференціація у фінансовій забезпеченості галузі
3. Для вирішення цієї проблеми в умовах тягара комунального житла необхідним є запровадження бюджетного вирівнювання для цієї галузі з бюджету держави

ПРОПОЗИЦІЇ ІБСЕД

Розробити методики та законодавчі основи бюджетних механізмів для збільшення можливостей місцевої влади залучати кошти на галузь житлово-комунального господарства

Внести зміни до Бюджетного кодексу України та удосконалити формулу розподілу міжбюджетних трансфертів для забезпечення справедливого розподілу бюджетних коштів на душу населення

механізми бюджетної підтримки кредитних програм

активізація ринку цінних паперів

підвищення ліквідності основних фондів муніципалітетів

підвищення фіскальної стійкості місцевих бюджетів

фінансові механізми приватно-державного партнерства

фінансові механізми активізації ролі населення в управлінні майном і ресурсами

